

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

ADRESSE COWI AS
Karvesvingen 2
0579 OSLO

TLF +47 214 97 688

WWW cowi.no

DATO 12. november 2024

SIDE 1/4

REF ACKR

OPPDAGSNR A247392

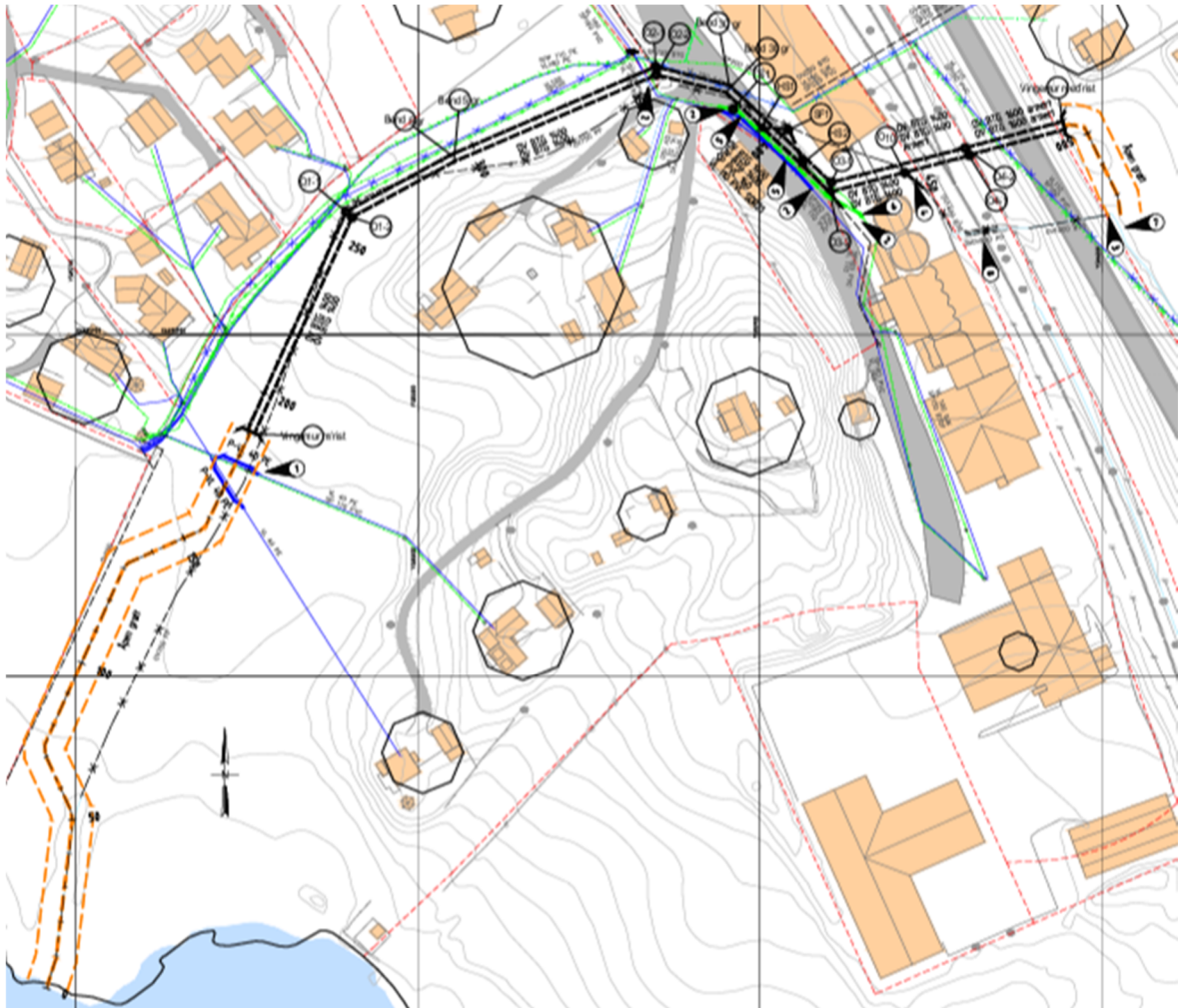
Forespørsel om konsesjonspliktvederlag vannressursloven § 8

Tiltakshaver: Bane NOR SF
Ansvarlig søker: COWI AS
Tiltak: Flomsikringstiltak ved Jaren stasjon i Gran kommune
Adresse: Nordre Ålsvegen 37, 2770 Jaren
Gnr/bnr: 3446-282/4

COWI søker på vegne av Bane NOR om konsesjonspliktvederlag etter vannressursloven § 8 for flomsikringstiltak ved Jaren stasjon i Gran kommune.

COWI er prosjekterende for flomsikringstiltak ved Jaren stasjon hvor det har vært flere hendelser med driftsavvik på banen grunnet oversvømmelser. Oversvømmelser kommer i hovedsak fra Risenfallsbekken, et bekkeløp sør for Jaren stasjon. Bekkeløpet krysser blant annet fylkesveien og jernbanen på vei til Jarenvatnet. Bekkeløpet ble lukket på 1980-tallet, og flere av kulvertene bekken går gjennom er underdimensjonert ved flomhendelser. Ved vannføring over 1,9 m³/s i bekken blir jernbanen oversvømt, og når jernbanen blir oversvømt renner vannet videre mot Jaren stasjon.

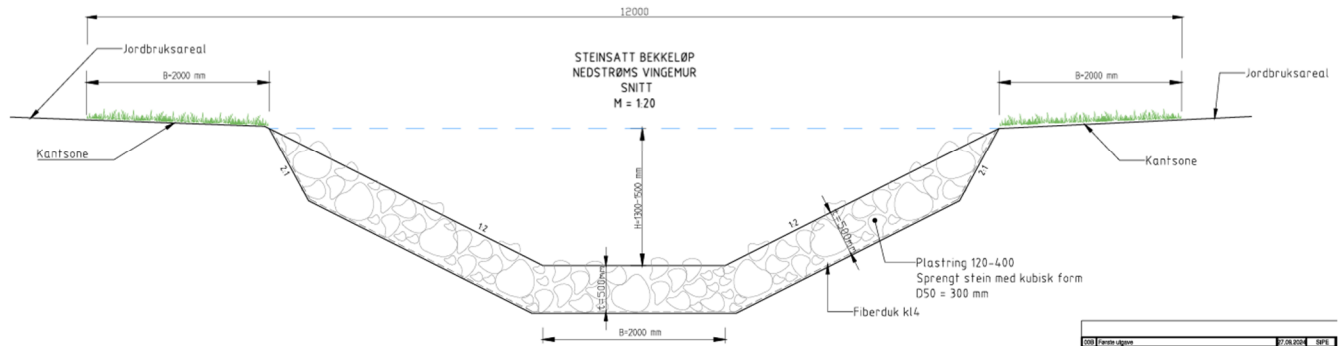
Tiltaket går ut på å erstatte og oppgradere eksisterende overvannsledninger og åpne deler av bekkeløpet. Planlagte overvannsledninger er dimensjonert for 200-årsflom med 40 % klimapåslag.

Figur 1: Utklipp fra vedlagt tegning UPO-50-H-00001 Oversiktstegning VA Plan.

Den planlagte bekkeåpningen langs FV 2324 Nordre Ålsvegen er om lag 40 meter lang. Bekken vil anlegges mellom veigrøft og eksisterende dyrket mark. Bekkeåpningen til Jarenvatnet er i underkant av 190 meter, og det er i hovedsak dyrket mark på begge sider av bekken.

I henhold til kommuneplanens arealdel (med planID: 3446_KP2017, vedtatt av Gran kommunestyre 20.05.2021), punkt 4.4 bestemmelser for kantsoner langs vassdrag, vurderer vi at det er krav om å opparbeide minst 2 meter kantsoner med vegetasjon inntil bekken mot det eksisterende jordbruksarealet.

Figur 2: Utklipp fra vedlagt tegning UPO-50-H-00006 Åpent bekkeløp.

For ytterligere detaljer av planlagt løsning, se vedlagte tegninger.

Naturmangfold

Det er for tiltaket gjennomført naturmangfoldskartlegging, fagrapport naturmangfoldskartlegging er vedlagt søknaden (UPO-50-A-00297.pdf). Det er registrert naturmangfold av svært stor verdi i tiltaksområdet og mange rødlistede arter, særlig i influensområdet. Hoveddelen av arealet er i dag dyrket mark ned mot Jarenvannet. Langs Jarenvannet er det strandsone med kalkrik helofyttsump. Sumpen består ikke av veldig mange rødlistede arter, men det er registrert blanktjønnaks som er sterkt truet. Området er forholdsvis godt undersøkt og det er trolig lite potensiale i å finne flere rødlistede arter. Området ellers er typisk kulturlandskap med spredte hager.

Selve tiltaket vil hovedsakelig berøre dyrket mark, men der en åpner opp for nytt bekkeløp ned til Jarenvannet vil en berøre kantvegetasjonen til vannet. Det nye bekkeløpet vil følge en eksisterende kantsone, som vil bli utvidet med bekken. Ved åpning av dagens bekkeløp, slik det var før midten av 1980-tallet vil en måtte grave over dyrket mark. Det er ikke knyttet noen rødlistede arter til dette området.

Tiltaket kommer muligens i konflikt med masser med fremmede arter. Det er registrert hagelupin (SE), rynkerose (SE), syrin (SE) m.fl. i områdene rundt. Det er derfor trolig at en kan finne disse også i tiltaksområdet, da disse artene sprer seg raskt. For arter oppført i forskrift om fremmede organismer, vedlegg I, er det ikke tillatt å bidra til spredning, noe som innebærer at en i prosjektet bør ha god oversikt over hvor slike arter vokser, og ha en plan for håndtering av masser med slike arter.

Risenfallsbekken har vannforekomst ID 012-736-R, og er registrert med god økologisk og udefinert kjemisk tilstand. Det er registrert liten påvirkning gjennom barrierer som bekkelukking, og diffus avrenning fra spredt bebyggelse. På grunn av flere kulverter er det i dag ikke mulig for fisk å vandre oppover i Risenfallsbekken. Det foreligger heller ikke dokumentasjon på hvilke arter som finnes i bekken i dag, men det er ørret i Jarenvannet, som kan gå opp i bekken dersom det blir lagt til rette for dette.

Jarenvannet (Vann-nett, 2024) som Risenfallsbekken renner ut i har vannforekomst ID 012-557-L, og er registrert med dårlig økologisk og god kjemisk tilstand. Jarenvannet er preget av stor grad av diffus avrenning fra fulldyrket mark, og stor grad av påvirkning fra introduserte arter som gjedde, mort og vasspest. Det foregår tiltak for å bedre kvaliteten, bl.a. med ingen jordbearbeiding om høsten og opprensning i spredte avløp.

I Jarenvannet finnes det edelkreps, abbor, ørret, røye, sik, gjedde og mort.

Samlet påvirkning på naturmangfoldet

Tiltaksområdet utgjør Risenfallsbekken og eventuelt ny trase for denne. Tiltaket skal ikke føre til en forringelse av vannkvaliteten på bekken. Dette skal heller ikke føre til en forverring av

vannkvaliteten i Jarenvannet. En større andel av åpen vannstreng nedstrøms kornsiloen vil føre til bedre rensing av vannet før det renner ut i Jarenvannet. Risenfallsbekken er og kategorisert med god miljøtilstand i vann-nett, og dermed i utgangspunktet bedre kvalitet enn selve Jarenvannet. Den samlede påvirkningen av tiltaket skal derfor være uendret i forhold til slik det er i dag, men i anleggsperioden vil en kunne få noe høyere stofftransport ut i Jarenvannet.

For artsmangfoldet i området vil det være bedre med en åpen enn en lukket bekk, så lenge bekken får en naturlig utforming med slake kanter som kan bidra til å øke artsmangfoldet.

Avbøtende tiltak

Prosjektert bekkeåpning har som formål å gi bekken en tilstrekkelig bredde og ikke for bratte kanter. Kantene på bekken skal ikke ha en helningsgrad på mer enn 1:5 dersom for å få vegetasjon til å vokse langs kanten. Åpningen av bekken bør gjøres i perioder med liten vannføring, for å minimere skadene på den delen av bekken som ikke blir direkte berørt.

Bekkeåpningen vil få en mest mulig naturlig utforming i substrat og utseende, slik at den kan opprettholde den biologiske funksjonen til bekken (Pulg & Barlaup, 2023).

Avbøtende tiltak for artsmangfold, erosjonssikring av bekkedunn og kantsoner vil være:

- Naturlig krumning på åpent bekkeløp for å oppnå redusert vannhastighet
- Slake få kanter med helning 1:5 med flomdempende vegetasjon i bekkens kantsoner for å oppnå gode vekstmuligheter for kantvegetasjon
- Utarbeide massehåndteringsplan og tiltaksplan for forurenset grunn

Ansvarlig søker vurderer at tiltaket er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven § 20-1 med dispensasjon fra arealformål, dispensasjon fra vannressursloven § 11 om kantvegetasjon, samt behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Med vennlig hilsen

Ann-Charlott Kristiansen

Ansvarlig søker

COWI AS

Vedlegg:

- UPO-50-A-00297.pdf
- UPO-50-H-00001.pdf
- UPO-50-H-00002.pdf
- UPO-50-H-00003.pdf
- UPO-50-H-00004.pdf
- UPO-50-H-00005.pdf
- UPO-50-H-00006.pdf
- UPO-50-H-00007.pdf
- UPO-50-H-00008.pdf
- UPO-50-H-00009.pdf
- UPO-50-H-00010.pdf